

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ο ΠΑΡΑ ΤΩ, ΑΡΕΙΩ, ΠΑΓΩ,
ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΥΣ

Βαθμός Ασφαλείας :

Βαθμός Προτεραιότητας :

Αριθ. Πρωτ. Γνωμ 91

Έν. Αθήναις τῆ 18 Ὀκτωβρίου 1974

Π ρ ο ς

Τό Ὑπουργεῖον Ἑσωτερικῶν
Γενικήν Διεύθυνσιν Διοικήσεως
Διεύθυνσιν Ἐκλογῶν-Τμήμα Ἐκλογῶν

Ἐ ν τ α ὺ θ α

Ἐπί τοῦ δια τοῦ ὑπ'ἀριθ.82340/7017 ἐ.ἔ. ἐγγράφου σας τεθέντος ἐρωτήματος,περί τῆς δυνατότητος καί τοῦ τρόπου ἀσκήσεως τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐκλέγειν,τῶν μή στερουμένων τούτου καί εἰς τάς φυλακάς κρατουμένων ὑπόδικων καί καταδίκων,

Ἔχω τήν τιμήν νά γνωρίσω εἰς Ὑμᾶς τ'ἀκόλουθα:

Ἐάν οἱ ὑπόδικοι καί οἱ κατάδικοι,οἱ μή στερούμενοι τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐκλέγειν,οἱ μὲν πρῶτοι διότι δέν διατελοῦσιν ἐν προφυλακίσει δυνάμει τελεσιδικίου βουλευματος ἐπί κακουργήματι,οἱ δέ δεύτεροι διότι δέν ἐστέρηθησαν ἔνεκα τῆς καταδίκης τοῦ δικαιώματος τούτου (ἄρθρ. 5 παρ β καί α τοῦ ὑπ'ἀριθ. 650/74 Π.Δ. δι'οὗ ἐκωδικοποιήθησαν αἱ ἰσχύουσαι διατάξεις τῆς ἐκλογικῆς νομοθεσίας) κρατοῦνται εἰς φυλακάς κειμένας ἐντός τοῦ Δήμου ἢ τῆς Κοινότητος εἰς τοῦς ἐκλογικούς καταλόγους τοῦ ὁποίου Δήμου ἢ Κοινότητος ἔχουσιν ἐγγραφεῖ,κωλύονται ν'ἀσκήσωσι τό ἐκλογικόν δικαίωμά των ἐν τῷ Δήμῳ ἢ τῇ Κοινότητι ὅπου κεῖνται αἱ φυλακαί,διότι,κατά τήν ρητήν καί ἐπιτακτικήν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω Π.Δ., τό δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν ρυθίζεται μόνον εἰς τήν ἐκλογικήν περιφέρειαν καί εἰς τόν Δήμον ἢ Κοινότητα,εἰς τοῦς ἐκλογικούς καταλόγους τοῦ ὁποίου Δήμου ἢ Κοινότητος ἔχει ἐγγραφῆ ὁ ἐκλογεὺς.

Ἐξαίρεσις τῆς ἀρχῆς τυχῆς τίθεται διὰ τοῦ ἀρθροῦ 45 τοῦ ἰδίου ὡς ἄνω Π.Δ. διὰ τοὺς ἐκλογεῖς τοὺς μεταβάλλοντας ὁμαδικῶς διαμονὴν (περίπτωσις τελείως ἴσχυτος πρὸς τὴν ὑπὸ κρίσιν) καὶ διὰ τοῦ ἀρθροῦ 27 τοῦ ἰδίου ὡς ἄνω Π.Δ., δι' οὗ ὁρίζεται ὅτι οἱ ἐν τῇ πρώτῃ παραγράφῳ τοῦ ἰδίου ἀρθροῦ περιοριστικῶς κατονομαζόμενοι δημόσιοι ὑπάλληλοι καὶ στρατιωτικοὶ ἔχουν τὸ ἐκλεκτικὸν δικαίωμα νὰ ψηφίσουν εἴτε εἰς τὸν Δῆμον ἢ τὴν Κοινότητα, εἰς τοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους τοῦ ὁποίου Δήμου ἢ Κοινότητος ἔχουσιν ἐγγραφῆν, εἴτε εἰς τὸν Δῆμον ἢ τὴν Κοινότητα ἔνθα ὑπηρετοῦσι κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς προκηρύξεως τῶν ἐκλογῶν, ἐγγραφόμενοι, κατόπιν τῶν ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἀρθροῦ ἐπιτασσομένων διατυπώσεων, εἰς εἰδικὸν ἐκλογικὸν κατάλογον, προσέρχονται δέ εἰς τὸ κλειτὸν ἐκλογικὸν τμήμα ἀτομικῶς καὶ οὐχὶ συντεταγμένοι ἢ ὑφ' οἵανδήποτε συνοδείαν.

Ἐάν ὁ νομοθέτης τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου ἤθελε νὰ συμπεριλάβῃ εἰς τὴν ἐξαίρεσιν ταύτην καὶ τοὺς ὑποδίκους καὶ καταδίκους, τοὺς μὴ στερουμένους τοῦ ἐκλογικοῦ δικαίωματος τῶν πρὸς κρατούμενους ἐκτὸς τοῦ Δήμου ἢ τῆς Κοινότητος εἰς τοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους τοῦ ὁποίου Δήμου ἢ Κοινότητος ἔχουν ἐγγραφῆν, θὰ ἐξεφράζετο περὶ αὐτοῦ ρητῶς.

Ἐάν οἱ ὑπόδικοι καὶ οἱ κατάδικοι, οἱ μὴ στερούμενοι τοῦ δικαίωματος τοῦ ἐκλέγειν, ἔχουσιν ἐγγραφῆν εἰς τοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους τοῦ Δήμου ἢ τῆς Κοινότητος, ἔνθα κεῖνται αἱ φυλακαὶ εἰς ἅς κρατοῦνται, φρονῶ, ὅτι καὶ πῶς κωλύονται ν' ἀσκήσουν τὸ ἐκλογικὸν τῶν δικαίωμα.

Τόσον ὑπὸ τοῦ Π.Δ. πρὸ 15/24 Ἀπριλίου 1933 περὶ κανονισμοῦ τῆς ὑπηρεσίας τῶν στρατιωτικῶν φυλακῶν, ἰσχύοντος καθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς διατάξεις καὶ διὰ τὰς ποινικὰς φυλακὰς τῆς ἀεροπορίας, βάσει τοῦ ἀναγκ. νόμου 778/45, ὅσον καὶ ὑπὸ τοῦ κανονισμοῦ τῶν ναυτικῶν φυλακῶν, ἰσχύοντος καὶ διὰ τὸ κλειτὸν σῶμα καὶ τὸ σῶμα φαροφυλάκων (ὑπ' ἀριθ. 21210 τῆς 1/23 Μαΐου 1957 ἀπόφασις Ἐπιτ. Ἐθνικῆς

(Handwritten mark)

κῆς Ἀμύνης, ΦΕΚ Β. σ.148), ὡς ἐπίσης καί διὰ τοῦ κανονισμοῦ τῶν
ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν καί τὸν ἐλέγχον τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιο-
σύνης ὑπαγομένων φυλακῶν (σωφρονιστικοῦ κώδικος ἐκτελέσεως ποινῶν
καί ἀσφαλιστικῶν μέτρων ἀναγκ. νόμος 125/67 ~~ἄρ. 75 παρ. 4~~) προ-
βλέπεται μὲν ἡ ἐκ τῶν φυλακῶν προσωρ. νή ἔξοδος ~~τοῦ ὑπο-~~
~~δικίου~~ ἢ τοῦ καταδίκου, ἀλλὰ δι' ὠρισμένον λόγον, π.χ. προσα-
γωγὴν ἐνώπιον τοῦ Ἀνακριτοῦ ἢ τοῦ Διαστηρίου κτλ. "ἔξοδος ὅμως
καί δὴ πλειόνων ταυτοχρόνως κρατουμένων ἢ καί ἐνός μόνον πρὸς
ἄσκησιν ὠρισμένου δικαιώματος αὐτῶν μὲν προβλέπεται ὑπ' οὐδενός
τῶν κανονισμῶν, ὅλων τῶν φυλακῶν καί ὑπομένως δὲν ὑποχρεοῦται νὰ
ἐπιτρέψῃ ταύτην ἡ Διεύθυνσις τῶν Φυλακῶν. Δοθέντος ὅτι ἡ ἐκ τῶν
φυλακῶν ἔξοδος, ἔστω καί ἐνός μόνον ὑποδίκου ἢ καταδίκου διὰ τὴν
ἄσκησιν τοῦ ἐκλογικοῦ του δικαιώματος, θὰ ἐγίνετο, ὡς εἶναι εὐνόη-
τον, ὑπὸ συνοδείαν ἀρμοδίων ὀργάνων, τούτο, ἢ ὑπὸ συνοδείαν δηλαδὴ
προσαγωγῆς εἰς τὸ ἐκλογικόν τμήμα, θὰ ἦτο ἀνεπίτρεπτος, βάσει
τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 75 παρ. 4 τοῦ ὡς ἄνω Π.Δ., ἡ ὁποία ἐτέθη
μὲν διὰ τοῦς δημοσίους ὑπαλλήλους καί στρατιωτικούς περί ὧν ἡ
ὡς ἄνω διάταξις τοῦ ἄρθρ. 27 παρ. 1 θὰ πρέπει ὅμως νὰ ἔχῃ ἀνάλο-
γον ἐφαρμογὴν ἐπὶ πάσης περιπτώσεως καθ' ἣν ὁ ἐκλογεὺς δὲν προσέρ-
χεται ἐλεύθερος εἰς τὸ ἐκλογικόν τμήμα, ἀλλὰ ὑπὸ συνοδείαν "οἰανδή-
ποτε", ὡς ὀρίζει ρητῶς ἡ ὡς ἄνω διάταξις, εἰς ἣν δὲ περίπτωσιν τὰ
ἀρμόδια ὄργανα τῆς συνοδείας εἶναι ἐνώπιον τότε θ' ἀντέκειτο ἡ
τοιαύτη προσαγωγὴ εἰς τὸ ἐκλογικόν τμήμα, εἰς τὴν διάταξιν τοῦ
ἄρθρου 80 παρ. 1 τοῦ αὐτοῦ Π.Δ., ἀπαγορεύουσα ἅτῃν παρουσίαν πάσης
ἐνόπλου δυνάμεως ἐν τῷ τόπῳ τῆς ψηφοφορίας καί πέριξ.

Ἡ γενικότης τῆς φράσεως "ὑφ' οὐ ανδήποτε συνοδείαν" τῆς
ὡς ἄνω διατάξεως, καί ὁ σκοπὸς εἰς τὸν ὁποῖον δι' αὐτῆς ἀπέβλεψεν
ὁ νομοθέτης, καταδηλοῦ σαφῶς τὴν θέλησιν αὐτοῦ ὅπως πᾶς ἐκλογεὺς
καί οὐχὶ μόνον οἱ τοῦ ἄρθρου 27 παρ. 1 τοῦ ὡς ἄνω ἐκλογικοῦ νόμου,
προσέρχεται εἰς τὸ ἐκλογικόν τμήμα ἀπελύτως ἐλεύθερος καί οὐχὶ

ὑπό τήν ἐπίβλεψιν ἢ ἐποπτείαν οἴουδῆποτε.

Εἰδικώτερον, προκειμένου περί καταδίκων ἐκτιόντων καταγνωσθεῖσαν (Μπουροπούλου Ἑρμηνεία ΚΠΔ τόμ. Β' σ. 368 Ζησιάδου Ποινική Δικονομία τόμ. Β' σ. 717-718) ποινήν στερητικήν τῆς ἐλευθερίας, οὐχί μείζονα τοῦ ἔτους, ἐπιτρέπεται, βάσει τοῦ ἄρθρου 558 ΚΠΔ, ἔχοντος συμπληρωματικήν ἐφαρμογήν καί ἐπί τῶν στρατιωτικῶν ἐν γένει φυλακῶν, κατ' ἐφαρμογήν τοῦ ἄρθρου 434 τοῦ Στρατιωτικοῦ Ποιν. Κώδικος, (ἀφορῶντος τά στρατοδικεῖα, τὰ ναυτοδικεῖα καί τά ἀεροδικεῖα) ἢ ἐκ τῶν φυλακῶν πρόσκαιρος καί ὑπό συνοδείαν ἔξοδος αὐτῶν, ἐπιτρέπεται μόνον διά διατάξεως, εἰδικῶς ἠτιολογημένης τοῦ Εἰσαγγελέως τῶν Πλημμελειοδικῶν, πρός πληρῶσιν ἀποδεδειγμένων καί ἐξαιρετικῶν οἰκογενειακῶν ἢ ἐπαγγελματικῶν ἀναγκῶν τοῦ τοιούτου καταδίκου.

Καί ἐάν ἤθελε γίνεαι δεκτόν ὅτι εὐρέως ἐρμηνευομένης τῆς διατάξεως ταύτης τοῦ ἄρθρου 558 ΚΠΔ, θά πρέπει ὁ Εἰσαγγελεύς νά ἐπιτρέπη τήν ἔξοδον τοῦ τοιούτου καταδίκου πρός ἄσκησιν τοῦ ἐκλογικοῦ του δικαιώματος, δοθέντος ὅτι ὁ ἐκλογεὺς ἐξασκεῖ δημοσίαν λειτουργίαν καί οὐχί ἀτομικόν δικαίωμα (Ν. Ν. Σαριπόλου Συνταγματικόν Δίκαιον τόμ. Α' παρ. 21 σελ. 274-275 καί σημείωσις 3, ἔκδοσις 1915), καί δὴ ὑποχρεωτικῶς ἐκ τοῦ νόμου (ἄρθρ. 6 παρ. 2 τοῦ ὡς ἀνωτέρω Π. Δ.), ἢ ἐκτέλεσις τῆς διατάξεως τοῦ Εἰσαγγελέως (ἢ τοῦ Ἐπιτρόπου) περί προσωρινῆς ἐξόδου τινος ἐκ τῶν φυλακῶν, θά προσέκρουεν εἰς τήν ἀνωτέρω διάταξιν τῆς παραγράφου 4 τοῦ ἄρθρου 75 τοῦ Π. Δ. ἐφ' ὅσον ἡ προσαγωγή τοῦ καταδίκου αὐτοῦ εἰς τό ἐκλογικόν τμήμα θά ἐγένετο ὅπωςδῆποτε ὑπό συνοδείαν ἀρμοδίου ὀργάνου.

Προκειμένου περί καταδίκων ἐκτιόντων καταγνωσθεῖσαν ποινήν στερητικήν τῆς ἐλευθερίας ἀνωτέρων τοῦ ἔτους, προσωρινή ἔξοδος ἐκ τῶν φυλακῶν, δέν προβλέπεται οὔτε εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρου 558 ΚΠΔ καί ἐπομένως καί ἐκ τοῦ λόγου τούτου κωλύονται οἱ τοιοῦτοι κατάδικοι εἰς τήν ἄσκησιν τοῦ ἐκλογικοῦ των δικαιώματος.

Εἶναι πρόδηλον ὅτι καί οἱ κρατούμενοι εἰς τάς φυλακάς
διὰ χρέη, ὡς καί οἱ ὀφειλέται χρηματικῆς ποινῆς, προστίμου ἢ δι-
καστικῶν ἐξόδων, κωλύονται καί οὗτοι εἰς τήν ἄσκησιν τοῦ ἐκλο-
γινοῦ των δικαιώματος, ἐφ' ὅσον θά πρέπει νά προσαχθῶσιν εἰς τό
ἐκλογικόν τμήμα ὑπό συνοδείαν.-

Μετά τιμῆς

Ὁ Ἀπεισαγγελεύς τοῦ Ἀρείου Πάγου

Χρ. Ν. Μουστάκης
Χρῖστος Μουστάκης